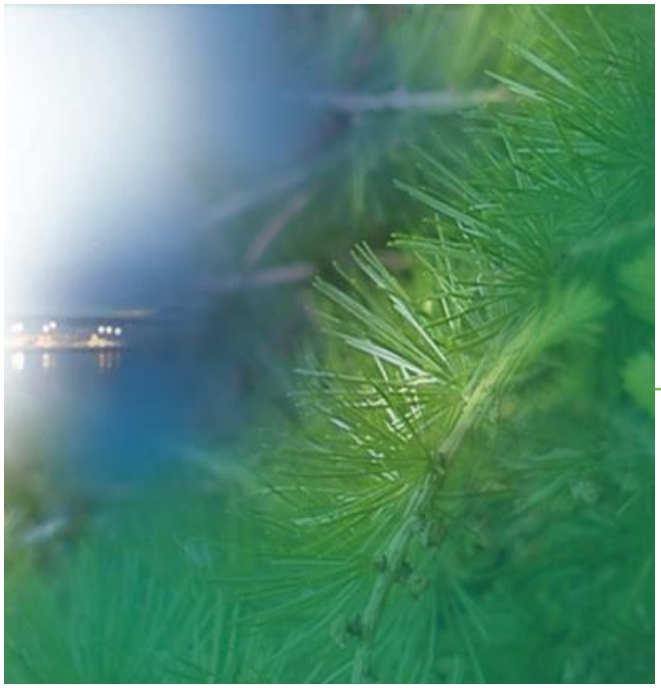
REGIONALE FORSKNINGSFOND
NORD-NORGE

ÅRS RAPP ORT

2018

Innhold

1. Innledning 3
2. Forskning og utvikling i Nord-Norge 4
3. Fondets prioriteringer for 2018 5
4. Styre og sekretariat 7
5. Hovedinnretning på fondets arbeid 8
5.1 Utlysninger i 2018 8
5.1.1 Regional kvalifiseringsstøtte 2018 8
5.1.2 Hovedprosjekter 2018 8
5.1.3 Løpende utlysninger 2018 9
6. Aktiviteter i perioden 9
6.1 Styrets arbeid 9
6.1.2 Samarbeidet med FORREGION-programmet 10
6.1.3 Samarbeidet med Forskningsrådet 10
6.1.4 Informasjons, - og mobiliseringsaktiviteter 10
6.1.5 Tilsagn i 2018 12
6.1.6 Prosjektsamarbeid i 2018 14
7. Utlysninger og tildelinger 15
7.1 Søking til fondet – erfaringer og profil 15
7.2 Tildeling til prosjekter 16
7.3 Rapportering fra prosjekter 16
Kjønn på prosjektledere og prosjektansvarlig 17
Vitenskapelige artikler og annen publisering 17
Seminarer, konferanser, fagmøter og annen formidling (presse, web, etc.) 18
Samarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt 18
Ny eller forbedrede prosesser/metoder/teknologi 18
8. Økonomi 19
8.1 Økonomisk ramme 19
8.2 Administrasjonskostnader 19
8.3 Resultatregnskap 19
8.4 Tildelinger til prosjekter 20

1. Innledning

Det regionale forskningsfondet - Fondsregion Nord-Norge (RFFNORD) ble etablert 1. januar 2010, og består av Nordland, Troms og Finnmark. Troms er vertsfylke, og Nordland og Finnmark har delansvar for sekretariatsfunksjonen. Denne årsrapporten har til hensikt å redegjøre for innretningen av fondets aktiviteter i 2018. Rapporten er bygd opp som følger:

I kapittel 2 blir det redegjort for regionale muligheter i Nord-Norge, etterfulgt av kapittel 3 som omhandler prioriterte oppgaver for fondet i 2018. Kapittel 4 som gir en presentasjon av styret i RFFNORD for perioden 2016 til og med 2019.

I kapittel 5 presenteres fjorårets utlysninger og tildelinger fordelt på sektor1. Kapittel 6 redegjør for informasjons- og mobiliseringsaktiviteter2 gjennomført i regi av fondet, som i 2018 var rettet mot samtlige av fondets målgrupper. Dette inkluderer offentlige virksomheter, bedrifter, forskningsmiljø, og samiske institusjoner i fondsregionen.

I kapittel 7 gjøres det en oppsummering av resultater fra aktive prosjekter i 2018. Rapportens siste kapittel gir en presentasjon av fondets økonomi og regnskapstall.

[1] Vedlegg 1 «Tildelte prosjekter 2018 fordelt på sektor»

[2] Vedlegg 2 «Mobiliserings- og informasjonsaktiviteter 2018»

2. Forskning og utvikling i Nord-Norge

Fondsregion Nord-Norge kjennetegnes av mange og til dels små og fragmenterte kunnskapsmiljøer, mange små kommuner, store avstander, en spredt befolkning og en rik tilgang på naturressurser. Disse egenskapene gir noen særskilte utfordringer for innovasjon og næringsutvikling i regionen.

Nord-Norge har et ressursbasert næringsliv som skaper betydelige eksportverdier. Samtidig startes det for få nye bedrifter i Nord-Norge og det skapes også for få nye arbeidsplasser i det eksisterende næringslivet. For å sikre langsiktig verdiskaping innenfor disse næringene i Nord-Norge må ressurser tas i bruk på nye og forbedrede måter, gjennom utvikling av produkter med høyt kompetanseinnhold og kvalitet. I Nord-Norge baserer næringslivet seg i stor grad på erfaringsbaserte innovasjonsprosesser, og både innenfor privat og offentlig sektor har man generelt for lite erfaring med å bruke forskning i egen utvikling. Det er derfor et stort potensial for å øke verdiskaping og konkurransekraft gjennom å styrke samarbeidet mellom bedrifter og forskningsmiljø i Nord-Norge.

Også innenfor offentlig sektor har man liten erfaring i å benytte forskning i utviklingen av egen virksomhet. Dette gjenspeiles i antallet søknader som RFFNORD mottar fra offentlige aktører, som fortsatt er for lavt. Det er likevel verdt å merke seg at offentlige virksomheter er samarbeidspartnere i flere av prosjektene som fondsstyret har innvilget. Et viktig satsingsområde framover vil være å stimulere til et forsterket samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor, UH-sektoren og instituttsektoren.

Forskningsmiljøene i Nord-Norge spiller en viktig rolle både ved å gjennomføre forskning som er av betydning for regionen og ved gjennom sine nettverk å gi næringsliv og offentlig sektor i Nord-Norge tilgang til andre relevante fagmiljø både nasjonalt og internasjonalt. Fondsregionen har en godt utbygget UoH-sektor med 12 % av den samlede aktiviteten på landsbasis. Fondets prosjektportefølje viser at det i de siste årene har vært levert gode forskningsresultater og at prosjektene har bidratt til bedriftsutvikling i Nord-Norge. Her kan fagområder som opplevelsesbasert reiseliv, kald klimaforskning og forskning på marine næringer nevnes som gode eksempler.

3. Fondets prioriteringer for 2018

I *FoU-strategi for Regionale forskningsfond Nord-Norge for perioden 2017-2021* har eierfylkene valgt å prioritere de følgende av hovedmålene som Kunnskapsdepartementets har definert for de regionale forskningsfondene:

- Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling
- Mobilisere til økt FoU-innsats i regionene
- Bidra til utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene
- Sørge for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter

For å *styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling* vektlegger Fondsregion Nord-Norge prosjektets regionale betydning i vurderingen av samtlige søknader. Dette bidrar til at RFFNORD innvilger prosjekter som kanskje ikke ville blitt prioritert i samme grad hos en nasjonal virkemiddelaktør. Det bidrar også til at forskningen for Nord-Norge også skjer i regionen i regi av nordnorske aktører.

Som redegjort for i forrige kapittel er det et stort potensial for å øke forskningsomfanget i nordnorsk næringsliv. Fondet samarbeider tett med fylkeskommunenes regionsatsinger, Innovasjon Norge og Forskningsrådets regionansvarlige for å få flere bedrifter og offentlige virksomheter til å utvikle gode FoU prosjekter og gjennom dette felles arbeidet å *mobilisere til økt FoU-innsats i regionen*. I mobiliseringsarbeidet fokuseres det på å involvere nye søkermiljø og motivere aktører med liten tidligere FoU-erfaring til å utvikle prosjektinitiativ til fondet. Dette har også vært en viktig begrunnelse for at RFFNORD har satset såpass sterkt på kvalifiseringsstøtte med løpende søknadsfrist i de siste årene. For mer informasjon om gjennomførte mobiliseringsaktivteter i 2018, se vedlegg 2.

Erfaringene viser at søknadene som fondet mottar fra forskningsmiljøene i Nord-Norge generelt holder høy kvalitet. For å fortsatt *bidra til utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene* utlyste styret i 2018 12 000 000 til «Regionale institusjonsprosjekter». I utformingen av utlysningen fremheves FoU-miljøenes rolle i å øke forskningsgraden på tvers av sektorene i Nord-Norge. Den tematiske avgrensningen av utlysningen var derfor å styrke FoU-institusjonenes evne til å levere forkningskompetanse som etterspørres av regionens næringsliv og offentlig sektor. Fondet fikk gode søknadstall på utlysningen, hvor det kom inn 28 søknader høsten 2018.

For å *sørge for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter* søker fondet både å bidra til koordinering og samhandling med de andre virkemiddelaktørene regionalt og å koble søkermiljøene i Nord-Norge til nasjonale og internasjonale forskningsprogram. Gjennom veilednings- og mobiliseringsarbeidet jobber fondssekretariatet kontinuerlig

for å informere om tilgjengelige ordninger for søkermiljøene i Nord-Norge slik at gode prosjekter finner frem til riktig virkemiddelordning.

Fondets innsatsområder i 2018:

Fondets handlingsplan for 2018 baserer seg på de to definerte innsatsområdene i RFFNORDs FoU-strategi: *Forskning som forsterkning av regionens næringslivssatsinger* og *Mobilisering av offentlig sektor i Nord-Norge*. For førstnevnte innsatsområde trekkes særlig følgende næringer fram:

- Sjømat og marine ressurser
- Opplevelsesbasert reiseliv
- Verdikjeder tilknyttet naturressurser og naturgitte fortrinn
- Industriell virksomhet og leverandørindustri
- Rom/jord

Til innsatsområde 1 har fondsstyret gjennomført utlysninger innenfor søknadstypene «regional kvalifiseringsstøtte», «regionale bedriftsprosjekt», og «regionale institusjonsprosjekt» i 2018.

Til innsatsområde 2: *Mobilisering av offentlig sektor* har man ikke definert noen prioriterte forskningstema. En viktig grunn til dette er at fondet til nå har mottatt få søknader til utlysningene rettet mot offentlig sektor. Fondsstyret ønsker derfor ikke å begrense disse utlysningene til enkelttemaer. Da Forskningsrådet lanserte en egen satsing rettet mot offentlig sektor (FORKOMMUNE) med første utlysning av hovedprosjekter i 2018, ble det ikke lyst ut hovedprosjektmidler for offentlige prosjekter i RFFNORD. Fondet fulgte i stedet dette opp med en hovedutlysning rettet mot offentlig sektor våren 2019, som også var åpen for de nordnorske prosjektinitiativene som ikke nådde gjennom i FORKOMMUNE-programmet i 2018. I tillegg var utlysningen av institusjonsprosjekter rettet mot prosjekter hvor forskningsmiljøene kunne utvikle forskningskompetanse innenfor felt som er særlig viktig blant annet for offentlig sektor i Nord-Norge.

I de påfølgende kapitlene redegjøres det for hvordan fondets virke og aktiviteter har bidratt til måloppnåelsen i strategien og handlingsplanen i 2018.

4. Styre og sekretariat

Styret for RFFNORD består totalt av 9 representanter. Styrer består av 2 representanter fra hvert av fylkene, 2 statlige representanter og 1 representant for Sametinget. Sekretariatet består av 3 årsverk, hvor vertsfylket Troms har 2 stillinger inkludert sekretariatsleder i 100 % stilling, mens Nordland og Finnmark har en 50 % stilling hver. Fylkestingene i Nordland, Troms og Finnmark har for perioden 2016-2019 oppnevnt følgende medlemmer til styret for Fondsregion Nord-Norge:

Styret i Fondsregion Nord-Norge 2016-2019

Styreverv	Navn	Stilling	Oppnevnt av
Styreleder	Toini Løvseth	Energidirektør Norden, Alcoa	Troms
Nestleder	Bjørn Audun Risøy	Daglig leder, Kunnskapsparken Helgeland	Nordland
Styrerepresentanter	Kjersti Markusson	Rektor, Liland skole, Evenes	Nordland
	Widar Skogan	Gårdbruker/ Politiker	Troms
	Ingvild Wartiainen	Enhetsleder, Sør-Varanger Kommune	Finnmark
	Torgeir Nilsen	Koordinator, Cermaq	Finnmark
	Astri Dankertsen	Førsteamanuensis, Nord Universitet	Sametinget
	Tove Klæboe Nilsen	Forskningssjef, Helse Nord	Statlig representant
	Jan Olli	Direktør, FEFO	Statlig representant
Numeriske vararepresentanter	Trine Kvidal Røvik	Førsteamanuensis, UiT- Norges arktiske universitet	Finnmark
	Johnny-Leo Jernsletten	Direktør, Tana og Varanger Museumssida	Finnmark
	Irene Lange Nordahl	Samfunnskontakt, SALMAR	Troms
	Øystein Skallebø	Kvalitetsleder, Lerøy Aurora	Troms
	Kjetil Rye	Technology Manager, Alcoa	Nordland
	Monica Paulsen	Prosjektleder, Kunnskapsparken Helgeland	Nordland
	Line Kalak	Prorektor, Samisk Høyskole	Sametinget
	Arne Karlsen	Økonomidirektør, Nergård	Statlig representant
	Gry Alsos	Professor, Nord Universitet	Statlig representant

5. Hovedinnretning på fondets arbeid

Fondsstyret har utarbeidet en handlingsplan for 2018 med utgangspunkt i eierfylkenes FoU-strategi. Handlingsplanen er styrende for fondets aktiviteter og prioriterer bruken av fondsmidlene i henhold til tematikk, målgrupper og søknadstyper som utlyses i løpet av året[3].

5.1 Utlysninger i 2018

I 2018 gjennomførte fondet tre faste utlysninger, samt løpende kvalifiseringsstøtte rettet mot bedrifter, offentlige virksomheter og forskningsinstitusjoner. Når det gjelder de faste utlysningene hadde «Regional kvalifiseringsstøtte» søknadsfrist i februar, mens hovedprosjektene hadde søknadsfrist i oktober.

Høsten 2018 ble det lyst ut midler til to typer hovedprosjekter. For *Regionale bedriftsprosjekter* hadde utlysningen en åpen tematikk, og søkere ble oppfordret til å ta utgangspunkt i strategisk viktige problemstillinger for bedriften og å definere forskningsprosjekter skal bidra til at bedriften oppnår økt lønnsomhet og konkurransekraft gjennom forskningsdrevet innovasjon. Det ble også utlyst *Regionale institusjonsprosjekter*, hvor formålet var å styrke FoU-institusjonenes kapasitet til å levere forskning på områder som er spesielt viktige for regionens næringsliv og offentlig sektor.

5.1.1 Regional kvalifiseringstøtte 2018

Våren 2018 gjennomførte fondet en utlysning av «Regional kvalifiseringsstøtte» med en ramme på NOK 4 000 000. Kvalifiseringsstøtten er ment å bidra til utvikling av hovedprosjekter rettet mot RFFNORD, eller ulike nasjonale og internasjonale forskningsprogram. Målgruppene for kvalifiseringsstøtten er instituttsektoren, universitets- og høgskolesektoren, samt offentlige virksomheter og bedrifter.

5.1.2 Hovedprosjekter 2018

I 2018 lyste fondsstyret ut NOK 14 000 000 til «Regionale bedriftsprosjekter». Utlysningen var rettet mot nordnorske bedrifter med FoU-behov, bedrifter i samarbeid med FoU-institusjoner, eller konsortier av bedrifter i samarbeid med FoU-institusjoner. Intensjonen med utlysningen var å bidra til forskning som skjer på næringslivets premisser, samtidig som prosjektene er innovative og holder en høy forskningsmessig kvalitet.

Det ble også lyst ut «Regionale institusjonsprosjekter» med en total ramme på NOK 12 000 000,-. Utlysningen høsten 2018 hadde som formål å bistå regionale forskningsinstitusjoner til enda bedre samarbeid med næringsliv og offentlig sektor i Nord-Norge, samt å bygge kompetanse på dette feltet. Styret mener at det er viktig å

[3] Vedlegg 3 «RFFNORD Handlingsplan 2018-2019»

bruke fondsmidlene slik at man bidrar til å styrke evnen til samspill mellom forskningsinstitusjoner, næringsliv og offentlig sektor i regionen. Utlysningen stiller derfor krav om at prosjektene må ha med minst én samarbeidspartner fra regionens næringsliv og/eller regional offentlig sektor som er aktivt inkludert i minst én arbeidspakke.

5.1.3 Løpende utlysninger 2018

Fondsstyret videreførte i 2018 «Løpende kvalifiseringsstøtte for bedrifter», «Løpende regional kvalifiseringsstøtte til internasjonale prosjekter» og «Løpende kvalifiseringsstøtte for offentlig sektor». Disse ordningene har vist seg å være viktige og velfungerende virkemidler, selv om innvilgelsesgraden for «løpende regional kvalifiseringsstøtte til internasjonale prosjekter» også i 2018 har vært noe lav.

Tilbakemeldingene fra søkere er at tilbudet om løpende utlysninger er en dynamisk ordning, og en enkel inngangsport hvor søker får vurdert sin søknad isolert og ikke i konkurranse med andre søkere. Samlede tilgjengelige midler for de løpende utlysningene er NOK 4 000 000 per kalenderår.

6. Aktiviteter i perioden

6.1 Styrets arbeid

Styrets arbeid omfatter alt fra oppfølging av handlingsplanen for fondets utlysninger, beslutninger om fordeling av forskningsmidler, oppfølging av prosjekter, økonomistyring og eventuelle andre saker som berører fondet.

Det ble avholdt 3 styremøter i 2018. Under styremøte i Tromsø i januar besluttet styret rammene for planlagte utlysninger av hovedprosjekt for høsten 2018.

Styremøtet i april ble avholdt i Bodø. Her besluttet styret tildelinger av kvalifiseringsstøtte for våren 2018. Regnskap og årsrapporten for 2018 ble også presentert og tatt til orientering. Det ble avholdt et styremøte med ulike orienteringssaker på Sola i forbindelse med årskonferansen for forskningsfondene i september 2018. Det ble blant annet orientert om økonomi, bevilgninger til løpende kvalifiseringsstøtte gjennom 2018, samt at det innretningen på utlysninger for februar 2019 ble planlagt. Ved alle styremøtene i 2018 har det blitt holdt orienteringer om regionreformen og eventuelle konsekvenser for RFFNORD.

Mobiliseringsarbeid mot næringslivet i Nord-Norge har vært prioritert, noe som gjenspeiles i at en stor andel av fondets utlysninger har vært rettet mot bedriftsprosjekter. Styrets initiativ for utprøving av institusjonsprosjekter for tettere samarbeid mellom forskningsmiljøene og næringsliv/offentlig sektor ble videreført i 2018. Det har vært prioritert å stimulere til synergier mellom nordnorske forskningsinstitusjoner, offentlig sektor og næringslivet, samt samarbeid mellom ulike forskningsmiljøer i Nord-Norge.

6.1.2 Samarbeidet med FORREGION-programmet

Fondsregion Nord-Norge har kontinuerlig samarbeid og dialog med FORREGION-satsingene i Nordland, Troms og Finnmark.

Sekretariatet deltar blant annet på felles mobiliseringsarbeid, noe som åpner for muligheten til å veilede søkere mot de "riktige" virkemidlene for dem, ut i fra hvilken fase prosjektinitiativet befinner seg i. I tillegg til fellesmøter samarbeider også RFFNORD og FORREGION-programmet tett på fylkesvise arenaer, spesielt knyttet til informasjons- og mobiliseringsarbeid. Fylkenes FORREGION-prosjektledere deltar også på panelvurdering av søknader til kvalifiseringsstøtte for RFFNORD og fondet har også deltatt på samlinger for FORREGIONs kompetansemeglere i Tromsø i 2018.

6.1.3 Samarbeidet med Forskningsrådet

Regionale forskningsfond Nord-Norge har et tett samarbeid med Forskningsrådet på flere områder, både sentralt og med NFRs regionansvarlige for Nord-Norge.

NFRs regionansvarlig for Nordland er observatør på fondets styremøter i 2018. Videre deltar de regionansvarlige på panelvurderingene av søknader til RFFNORDs kvalifiseringsstøtte, og de konsulteres også i forbindelse med utforming av forndets utlysningstekster. Man har i tillegg et tett samarbeid knyttet til mobiliseringstiltak rettet mot næringsliv og offentlig sektor.

Det er også god dialog og samarbeid mellom RFFNORD og Forskningsrådets divisjon for innovasjon som har ansvar for RFFene, de regionansvarlige og FORREGION-programmet. Samarbeidet omhandler for eksempel felles nettbaserte systemer for søknadsbehandling, søknadsvurdering og kvalitetssikring av saksbehandlingsprosedyrer i fondet. I denne sammenheng deltar sekretariatet jevnlig på kurs og læringsarenaer i regi av Forskningsrådet. Disse omfatter bla. søknadsmottak og -behandling. Panelvurderingen av søknader er en annen kjerneoppgave i samspillet mellom Forskningsrådet og de regionale forskningsfondene. Det har i 2018 vært mye kontakt med Forskningsrådet angående nye nettsider, som har påvirkning på alle forskningsfondene.

6.1.4 Informasjons, - og mobiliseringsaktiviteter

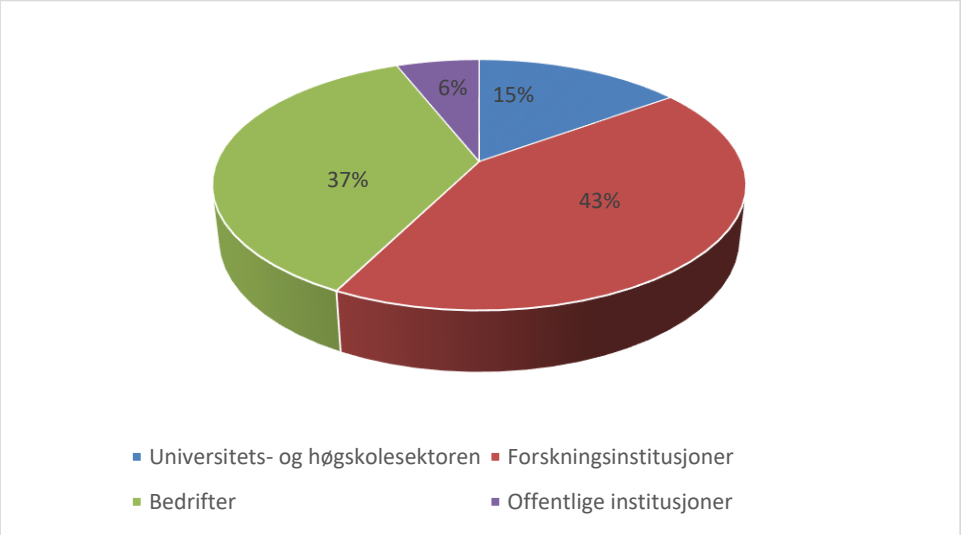
Fondssekretariatet har gjennomført en rekke informasjonsaktiviteter i løpet av 2018. Dette gjelder både informasjonsmøter med forskningsmiljøene, samt møter og samlinger med bedrifter. Sammen med Forskningsrådet, Innovasjon Norge og FORREGION-programmet har på diverse samlinger for bedrifter blitt informert om mulighetene som finnes gjennom RFFNORD. Denne informasjon har også blitt gitt til aktører som næringshager, forskningsparker og kunnskapsparker som har kontakt med bedrifter i sitt daglige virke.

Fondsregion Nord-Norge har i 2018 arbeidet for mobilisering mot næringslivet gjennom mobilisering mot enkeltbedrifter, bedriftssamlinger, næringshager, inkubatorer og kunnskapsparker. Kombinasjonen av informasjon om virkemidler og gjennomføring av prosjektverksted har vist seg å være en vellykket tilnærming. Bedrifter og offentlige virksomheter er møtt gjennom samlinger i Tromsø, Finnsnes, Alta, Kirkenes, Vadsø, Snåsa, Tana bru, Lakselv Bodø og Mosjøen samt enkeltvis ved bedriftsbesøk.

I forbindelse med utlysningen av institusjonsprosjekter og bedriftsprosjekter høsten 2018 ble mobiliseringsaktiviteter rettet mot forskningsinstitusjonene og næringsliv i hele fondsregionen prioritert. Se vedlegg 2 «Mobilisering- og informasjonsaktiviteter 2018» for fullstendig oversikt.

6.1.5 Tilsagn i 2018

Tilsagn i 2018 fordelt på sektor

Av de totale tilsagnene som ble bevilget av RFFNORD i 2018 gikk 37 % av midlene til bedriftsprosjekter. 43 % av prosjektmidlene gikk til prosjekter i regi instituttsektoren, mens 15 % ble tildelt til UH-sektoren. Da det ikke ble utlyst hovedprosjekter for offentlig sektor i 2018, gikk kun 6 % av tildelte midler til offentlige virksomheter.

Kvalifiseringsstøtte har vist seg å være et viktig verktøy for å stimulere til nye prosjekter og prosjektsamarbeid, og styret utlyste derfor både ordinær kvalifiseringsstøtte og løpende kvalifiseringsstøtte også i 2018.

Søknadstypen «*løpende kvalifiseringsstøtte til bedrifter*» gir bedrifter mulighetene til å søke RFFNORD uavhengig av oppsatte søknadsfrister. Fondet møter på den måten bedrifters behov for en rask avklaring på søknaden. Fondssekretariatet har tett dialog med bedrifter som søker på denne utlysningen, dette for å redusere antall avviste søknader og å øke sannsynligheten for at det jobbes videre med gode prosjektintiativ.

Bedriftsprosjekter som har fått bevilgning gjennom den løpende utlysningen i 2018:

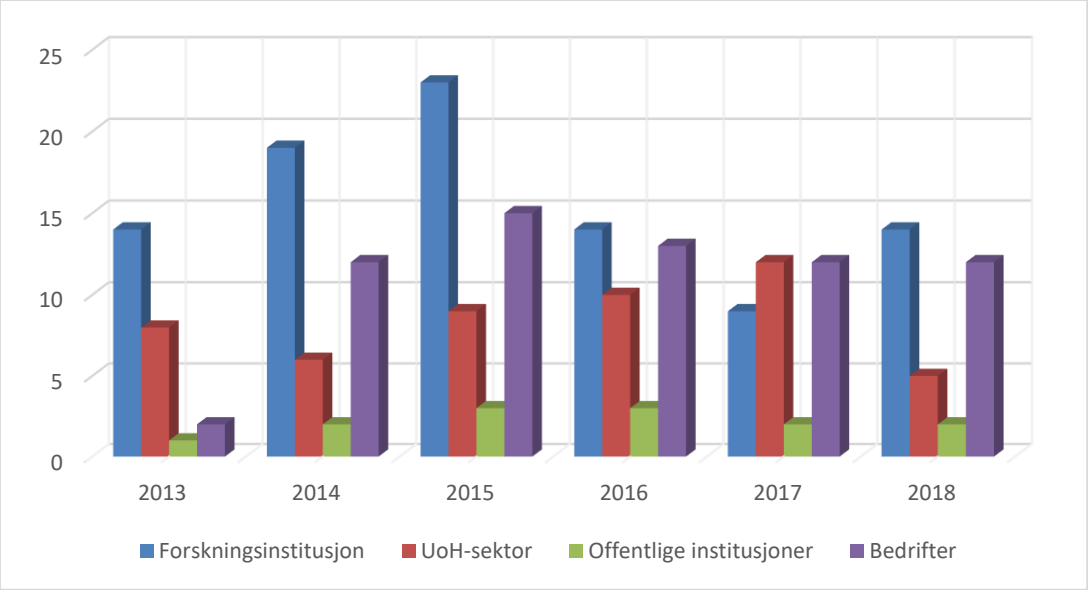
Fremtidens digitale og automatiserte produksjon av sponplater	Arbor AS
Ny teknologi for transport og mellomlagring av levende kråkebolle og levende reker	Norway Kingcrab Trollbukt AS
Veien mot fremtidens grønneste betong- en sirkulærøkonomisk tilnærming av biprodukter	Helgeland Betong AS

Hvordan fiskevelferd og overlevelse påvirkes av mikrobakteriell vannkvalitet i RAS ved ulik salinitet	Letsea AS
Biologisk prosessering av makroalger	Akvatik AS
Råmaterialeffektivitet og -kvalitet	Elkem Rana AS
Økt verdiskaping av kongekrabbe gjennom levendelagring og oppfôring ved bruk av ny merdbasert oppdrettsteknologi	CapeFish AS

I tillegg til den løpende kvalifiseringsstøtten har RFFNORD gitt bedriftsstøtte til følgende 5 hovedprosjekter i 2018;

- «Omega-3 til laks under arktiske forhold - optimalisering av bruk og effekter på fiskehelse og filetkvalitet», CERMEQ NORWAY AS
- «En sirkulærøkonomisk tilnærming til biokarbonproduksjon», ELKEM RANA AS
- «Robusthet mot ytre stressfaktorer hos mikrosporofytter fra makroalger under automatisert innfesting på rep og transport», EUKARYO ABC AS
- «Marint VHS-virus som risiko ved etablering og drift av fangstbasert akvakultur (FBA)», GUNNAR KLO AS
- «Operativ kontroll med tildeling av legemiddel mot lakselus», SALMO PHARMA AS

Antall tilsagn fordelt på sektor 2013-2018

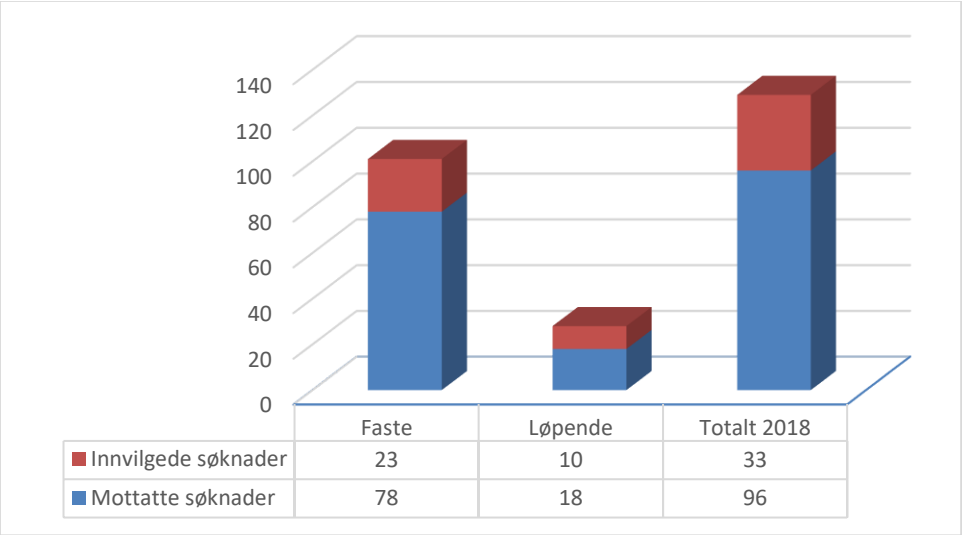
6.1.6 Prosjektsamarbeid i 2018

Utlysningen av institusjonsprosjekter i 2018 hadde som formål å bistå regionale forskningsinstitusjoner til enda bedre samarbeid med næringsliv og offentlig sektor i Nord-Norge, samt å bygge kompetanse på dette feltet. Styret stilte derfor krav om at prosjektene må ha med minst én samarbeidspartner fra regionens næringsliv og/eller offentlig sektor som er aktivt inkludert i minst én arbeidspakke. Dette har ført til at de 5 institusjonsprosjektene som ble innvilget for 2018 til sammen involverer 26 samarbeidspartnere fra næringsliv, offentlig sektor og andre forskningsmiljø. Prosjektene involverer både regionale, nasjonale og internasjonale samarbeidspartnerne. Gjennom å stille et krav om aktivt samarbeid i institusjonsprosjektene har man klart å involvere private og offentlige aktører med liten tidligere erfaring fra deltakelse i forskningsprosjekter. I de totalt 33 tilsagnene som ble gitt i 2018 var det til sammen 93 ulike deltakende aktører i prosjektene.

7. Utlysninger og tildelinger

7.1 Søking til fondet – erfaringer og profil

Antall mottatte og innvilgede søknader per utlysningstype 2018

Regionale forskningsfond Nord-Norge (RFFNORD) hadde tre faste utlysninger i 2018. Det kom inn i alt 78 søknader til Fondsregion Nord-Norge for de faste utlysningene, hvorav 23 fikk bevilgning. Fondet mottok i alt 18 søknader til de løpende utlysningene som lå ute i 2018: «*Løpende regional kvalifiseringsstøtte internasjonale prosjekter*», «*Løpende regional kvalifiseringsstøtte til bedriftsprosjekter*», og «*Løpende kvalifiseringsstøtte for offentlig sektor*». 10 prosjekter ble innvilget. Innvilgelsesprosenten ble dermed 34 % i 2018, noe som er en liten økning siden 2017 hvor innvilgelsesprosenten var på 31 %.

7.2 Tildeling til prosjekter

Antall prosjekter som har fått bevilgning, fordelt på fylke og prosjekttype, i 2018

Fylke	FoU-institusjoner		Offentlig-/bedriftsprosjekt		Løpende kvalifiseringsstøtte	Prosjekter totalt
	Kvalifiser-ingsstøtte	Hovedprosjekt	Kvalifiserings støtte	Hoved-prosjekt	Kvalifiserings-støtte	
Finnmark	**0**	**0**	**0**	**0**	**3**	**3**
Troms	**7**	**2**	**0**	**0**	**1**	**10**
Nordland	**6**	**3**	**0**	**5**	**6**	**20**
Totalt	**13**	**5**	**0**	**5**	**10**	**33**

7.3 Rapportering fra prosjekter

Det er hentet ut resultater fra fremdrifts- eller sluttrapporter fra hovedprosjekter som har kommet inn i 2018. Prosjektrapporteringen inneholder primært data fra prosjekter igangsatt i 2013-2016, ettersom dette er de aktuelle pågående/avsluttede prosjektene i 2018. En vesentlig andel av prosjektene som omfattes av utlysninger i 2018 har ikke produsert nevneverdige resultater så tidlig i prosjektperioden eller kommer ikke i gang før i 2019, og omfattes dermed ikke av denne gjennomgangen. Dette gjelder også prosjekter som av ulike årsaker har måtte utsette prosjektoppstarten. Totalt er det hentet ut prosjektresultater fra totalt 26 hovedprosjekt som har rapport på fremdrift eller sendt sluttrapport i 2018. En oppsummering er presentert under. I tillegg presenteres kjønnsfordelingen for prosjektledere og prosjektansvarlige for prosjekter det ble gitt tilsagn til i 2018.

Prosjekteksempel - Miljøteknikk Terrateam AS

Prosjekt 269724 - «Binding av organiske stoffer i innbundet avfall»
Miljøteknikk Terrateam AS driver med behandling av forurensede masser, produksjonsavfall og miljøskadelig materialer. I deponiene til Mofjellet Berghaller AS på Helgeland støper selskapet stabiliserte og solidifiserte masser inn i fjellet. Gjennom RFFNORD-prosjektet «Binding av organiske stoffer i innbundet avfall» ønsker bedriften å finne et lønnsomt og enkelt kjemikalie som kan tilsettes blandingen før innstøping som kan forhindre at deponert masse lekker ut uønskede stoffer. Dette vil bidra til at mottatt avfall ferdigbehandles på en trygg måte både for miljø, arbeidende personell og lokalsamfunnet. Prosjektet er viktig for at bedriften skal kunne fortsette å ta imot de masser som tas imot i dag, men vil også kunne føre til økt

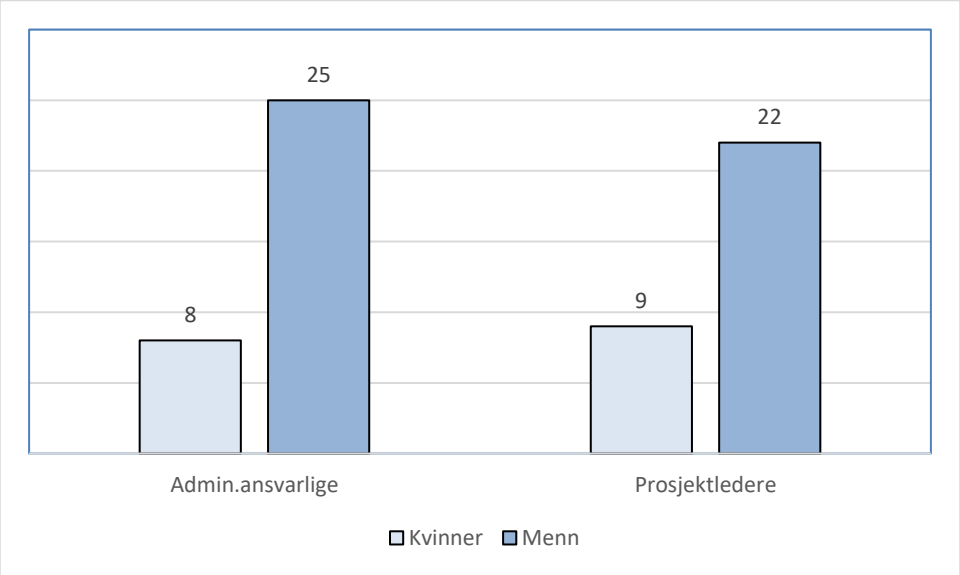
omsetning i årene framover. Dersom nye behandlingsmetoder utvikles vil det åpne for at en større andel av avfallet som i dag eksporteres fra offshoreaktivitet i Nordland i stedet vil kunne behandles regionalt.

Prosjektet er et samarbeid mellom Miljøteknikk Terrateam, SINTEF Materialer og kjemi og SINTEF Helgeland. Partnerskapet har i 2018 gjennomført det andre av totalt 3 prosjektår, og har identifisert en mulig separasjonsmetode som det skal forskes ytterligere på. Et neste trinn for bedriften vil være å få på plass et pilotanlegg som vil gjøre det mulig å gjennomføre tester i større skala.

Kjønnfordeling for prosjektledere og prosjektansvarlig

Blant de 33 prosjektene som fikk tildeling i 2018 var kjønnsfordelingen på prosjektlederne 22 menn og 9 kvinner. Fordelingen blant administrativt ansvarlige var 25 menn og 8 kvinner.

Kjønnsfordeling administrativt ansvarlige/prosjektledere for tilsagn i 2018

Formidlingsresultater

Vitenskapelige artikler og annen publisering

10 av prosjektene som pågikk i 2018 rapporterer om publikasjon av til sammen 29 vitenskapelige artikler og/eller mer populærvitenskapelige artikler. For noen av prosjektene er ikke dette målet, eller de har ikke kommet langt nok i arbeidet til at dette er aktuelt. Det blir også rapportert om at det ble avlagt 2 doktorgrader og at deltagelse i prosjekt har bidratt til 6 masteroppgaver og 3 bacheloroppgaver.

Seminarer, konferanser, fagmøter og annen formidling (presse, web, etc.)
Rapporteringsresultatene for 2018 viser høy deltakelse og gjennomføring av foredrag på seminarer, konferanser, workshops, fagseminar og/eller prosjektverkstedsmøter. De fleste av prosjektene som har deltatt på slike aktiviteter har ofte bidratt i flere forum, som inkluderer andre relevante eller interesserte aktører i både inn og utland.

For 2018 er det en rekke eksempler på populærvitenskapelig formidling i form av oppslag og kronikker i aviser, radio, TV, Facebook, forskning.no og blogger. Bransjekonferanser benyttes aktivt av prosjektene.

Samarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt
Samarbeid – både regionalt, nasjonalt og internasjonalt – fremstår som et veldig positiv element i Fondsregion Nord-Norges prosjektportefølje. Det vektlegges i samtlige utlysningstekster at samarbeid, enten med partnere innenfor fondsregionens grenser eller nasjonalt/internasjonalt, vil telle positivt for søknaden. Prosjektenes rapportering videre et bredt samarbeid mellom FoU-institusjoner, UoH-sektoren, bedrifter og offentlig sektor, både i regionen og i resten av landet. Prosjektene rapporterer også om internasjonalt samarbeid. Prosjektene samarbeider ofte med partnere fra flere nasjoner, og det er stor bredde i hvilke land samarbeidspartnerne kommer fra.

Ny eller forbedrede prosesser/metoder/teknologi

Fem prosjekter rapporterte å ha innført en ny teknologi i løpet av prosjektperioden. Den nye teknologien ble innført i enten eget foretak eller samarbeidende bedrift. Ytterligere fem prosjekter rapporterte ny/forbedret prosesser. I tillegg har ett prosjekt sendt patentsøknad på ny teknologi/metode, det er blitt et forskningssenter samt at det er blitt etablert et en MBA i teknologiledelse, utfra innvilgede prosjekter fra RFF NORD.

Prosjekteksempel – Lofotprodukt AS

Prosjekt 247973 - «Økt bærekraft og konkurransedyktighet gjennom kvalitetsoptimalisering av prosessert sjømat»
Lofotprodukt AS driver med salg av foredlet fisk og sjømat, og tilbyr et fullsortiment av sjømat som blant annet inkluderer fiskekaker, røkt laks og fiskegrateng. Norske husholdninger konsumerer i dag ca 80.000 tonn sjømat årlig og dette tallet er økende. Under produksjon og lagring av sjømat forsvinner en betydelig del av produktvekten i form av væsketap. Dette utgjør både et økonomisk tap for industrien og det fører til dårligere produktkvalitet for konsumentene - for Lofotprodukt A/S alene anslås det totale omsetningstapet som skyldes væsketap til kr 36 mill per år.

I forskningsprosjektet «Økt bærekraft og konkurransedyktighet gjennom kvalitetsoptimalisering av prosessert sjømat» har Lofotprodukt et mål om å oppnå saftige produkter uten væskeslipp under prosessering og uten at væske skilles ut i emballasjen på vei fram til forbruker. I samarbeid med forskningmiljø kartlegger bedriften hvilke faktorer som påvirker væsketap, og utvikler tiltak som skal redusere væsketap i produksjonen. Da væsketapet kan forekomme i flere produksjonsledd og/eller under lagring, ser forskningen på hele verdikjeden. Prosjektet skal bidra til økt produktkvalitet i fiskeprodukter og mindre svinn i produksjon, i butikk og hos forbruker.

Prosjektet ble avsluttet i 2018. Forskningsresultatene har ført til utvikling av nye prosesser og produkter både hos Lofotprodukt og andre deltakende bedrifter i prosjektet. I tillegg har Nofima publisert funnene fra prosjektet gjennom artikler i faglige tidsskrift.

8. Økonomi

8.1 Økonomisk ramme

Det ble bevilget i alt 35 566 000 mill. kr til Fondsregion Nord-Norge fra Kunnskapsdepartementet for 2018.

8.2 Administrasjonskostnader

Det ble avsatt ca. 7,6 % av ordinær tildeling til administrasjon i 2018. De tre eierfylkene la inn NOK 100 000,- hver til drift av sekretariatet. De *totale* administrasjonskostnadene for 2018 endte på NOK 2 698 017,- Fratrukket fylkeskommunale andeler utgjør kostnader for administrasjon og drift av styre 7,6 % av tildeling fra Kunnskapsdepartementet.

8.3 Resultatregnskap

Resultatregnskap for Fondsregion Nord-Norge 2017

	Inntekter
Tilskudd fra Kunnskapsdepartementet	35 566 000
Avsatte/overførte midler fra tidligere år*	28 419 000
Tilbakeførte midler 2018	318 560
Renteinntekter 2018	1 725 295
Mva. kompensasjon	26 332
Fylkeskommunal egenandel for Troms	101 700
Sum inntekter	**66 156 887**
	Utgifter
Sekretariatets totale kostnader	2 391 778
Styrets totale kostnader	306 239

Bevilget til prosjekter	35 967 000
Udisponerte midler/overføres til 2019**	27 491 870
Sum utgifter	**66 156 887**

* Det ble bevilget NOK 28 419 000,- til 10 prosjekter ved styremøte i januar 2018 som behandlet søknadene for høstens utlysning. Totalt bevilget i 2017 var dermed NOK 36 118 000,-.

** Det ble bevilget NOK 25 187 000,- til 10 prosjekter ved styremøte i januar 2019 som behandlet søknadene for høstens utlysning. Totalt bevilget i 2018 var dermed NOK 35 165 000,-.

8.4 Tildelinger til prosjekter

Fordeling av fondsmidler på satsningsområde og søknadstype i henhold til utlysninger i 2018

Satsingsområde	Søknadstype	Utlyst	Bevilget
Løpende kvalifiseringsstøtte for bedrifter	**Kvalifiseringsstøtte**	**2 000 000**	**3 450 000**
Løpende kvalifiseringsstøtte offentlig sektor	**Kvalifiseringsstøtte**	**1 000 000**	
Løpende kvalifiseringsstøtte til internasjonale prosjekter	**Kvalifiseringsstøtte**	**1 000 000**	
Regionale kvalifiseringsstøtte vår 2018	**Kvalifiseringsstøtte**	**4 000 000**	**4 098 000**
Regionale bedriftsprosjekter høst 2018	**Bedriftsprosjekter**	**14 000 000**	**13 908 000**
Regionale institusjonsprosjekter høst 2018	**Institusjonsprosjekter**	**12 000 000**	**13 709 000**
Totalt		**34 000 000**	**35 165 000**

Vedlegg:

1. **Tildelte prosjekter 2018 fordelt på sektor**

2. **Mobiliserings- og informasjonsaktiviteter 2018**
3. **RFFNORD Handlingsplan 2018 – 19**